

ХЯНАЛТЫН ДАГАЛДАХ ХУУДАС
(Засаг даргын зөвлөлийн хуралдааны
тэмдэглэлийн төсөл)

Олгосон:

2026 оны 04 дүгээр сарын 08

Дугаар 731

Төслийн нэр: **Нийслэлийн ерөнхий боловсролын сургуулийн англи хэлний багшийн дутагдлыг нөхөх арга хэмжээний тухай**

Боловсруулсан байгууллага, ажилтны албан тушаал, эцэг /эх/-ийн нэр, өөрийн нэр, албан тушаал: **Нийслэлийн Боловсролын газрын дарга Б.Амартүвшин**

Байгууллагын менежмент, удирдлагын хөгжил хариуцсан ахлах мэргэжилтэн Б.Пүрэвжал

№	Санал өгөх газар, хэлтэс	Сонирхлын зөрчилтэй эсэх	Санал*	Гарын үсэг	Он, сар, өдөр	
					Хүлээн авсан	Хүлээлгэж өгсөн
1	Нийслэлийн Засаг даргын нийгмийн салбар, ногоон хөгжил болон агаар, орчны бохирдлын асуудал хариуцсан орлогч А.Амартүвшин	Чгүй	—			IV/13
2	Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газрын дарга Т.Оюунчимэг	Чгүй	—			IV/13
3	Төрийн захиргааны удирдлагын газрын дарга Ү.Ганболд	Чгүй	Санал өгсөн			IV/13
4	Санхүү, хөрөнгө оруулалтын газрын дарга Л.Эрдэнэбадрах	Чгүй	—			IV/09
5	Хууль тогтоомж, гэрээ эрх зүйн газрын дарга М.Үнэнбат	Чгүй	—			IV/9
6	Нийгмийн бодлогын газрын дарга Б.Бямбадорж	(Б.)	Санал өгсөн		08/IV	08/IV

Тайлбар: Сонирхлын зөрчилтэй эсэх гэсэн хэсэгт “Тийм” гэсэн тэмдэглэгээ хийсэн албан тушаалтан захирамжийн төсөлд санал өгөх үүргээ гүйцэтгэхээс татгалзана.

Хэрэв ашиг сонирхлын зөрчилтэйгөө мэд үүлээгүй, эсхүл Засаг даргыг шийдвэр гаргахад нь хуульд нийцсэн, бодит нотолгоонд тулгуурласан, үндэслэл бүхий үнэн зөв мэдээлэл, мэргэшлийн зөвлөгөөгөөр хангаж ажиллаагүй бол Төрийн албаны тухай хууль болон бусад холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу хариуцлага хүлээнэ.

Хяналтын дагалдах хуудас нь захиргааны актын төслийн хамт хүчинтэй.

Санамж: Төсөл боловсруулагч нь “Захирамжлалын баримт бичиг гаргах ажиллагааны журам”-ын 4.11-д заасны дагуу саналыг эрх бүхий албан тушаалтнуудаас ажлын 10 хоногт багтаан авч дуусгана. Эрх бүхий албан тушаалтан бүр журмын 4.8-д заасан хугацааг баримтлан баримт бичгийн төсөлд санал өгнө.

НИЙСЛЭЛИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН ЗӨВЛӨЛИЙН ХУРАЛДААНЫ ТЭМДЭГЛЭЛЭЭС

Нийслэлийн Засаг даргын зөвлөлийн 2026 оны 04 дүгээр сарын ... -ны өдрийн ... дугаар хуралдааны тэмдэглэлд:

ХЭЛЭЛЦСЭН нь: “Нийслэлийн ерөнхий боловсролын сургуулийн англи хэлний багшийн дутагдлыг нөхөх арга хэмжээний тухай ”

Нийслэлийн ерөнхий боловсролын сургуулийн англи хэлний багшийн дутагдлыг нөхөх арга хэмжээний тухай танилцуулгыг Нийслэлийн Боловсролын газрын дарга Б.Амартүвшин танилцуулав.

ШИЙДВЭРЛЭСЭН нь:

“Нийслэлийн ерөнхий боловсролын сургуулийн англи хэлний багшийн дутагдлыг нөхөх зорилгоор Филиппин Улсаас 200 англи хэлний багшийг үе шаттайгаар ажиллуулах арга хэмжээний зардлыг нийслэлийн 2026 оны төсвийн нэмэлт, өөрчлөлтөд тусгах арга хэмжээ авч ажиллахыг Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар (Т.Оюунчимэг)-т даалгасугай” гэжээ.

НИЙСЛЭЛИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН ГАЗАР

ТАНИЛЦУУЛГА

“Нийслэлийн ерөнхий боловсролын сургуулийн англи хэлний багшийн дутагдлыг нөхөх арга хэмжээний тухай”

Нэг.Зөвлөлийн хуралдааны төсөл боловсруулах үндэслэл, шаардлага

Хууль зүйн үндэслэл

Монгол улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 35 дугаар зүйлийн 35.1 дэх хэсэгт “Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ” гэж, Нийслэлийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын даргын баталсан “Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын Захирагчийн 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр батлах тухай ” 2024 оны 24/08 тогтоолын хавсралтын 2.2.8 дахь заалт “Ерөнхий боловсролын сургуулийн суралцагч англи хэлийг эзэмших тэгш боломжийг бүрдүүлэх, дижитал шилжилт, технологийн өөрчлөлттэй уялдуулан роботын боловсрол олгох үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ” гэж тус тус заасан.

Боловсролын ерөнхий хуулийн 6.1 дэх хэсэгт “Монгол Улсад боловсрол эзэмшүүлэх сургалтыг төрийн албан ёсны хэлээр явуулна. Сургалтын үндсэн гадаад хэл нь англи хэл байх бөгөөд эх хэлээрээ суралцах болон бусад гадаад хэл суралцах эрхийг үл хөндөнө.” гэж, Боловсрол, Шинжлэх ухааны сайдын 2023 оны “Сургалтын төлөвлөгөө шинэчлэн батлах тухай” А/350 дугаар тушаалын хавсралт, А/398 дугаар “Тушаалд өөрчлөлт оруулах тухай” тушаалын хавсралтаар баталсан дунд, ахлах ангийн сургалтын төлөвлөгөө, Боловсрол, Шинжлэх ухааны сайдын 2023 оны “Цахим системд суурилсан англи хэлний хөтөлбөр хэрэгжүүлэх, төлөвлөгөө батлах тухай” А/353 дугаар тушаалд “Ерөнхий боловсролын сургуулийн англи хэлний сургалтад цахим системд суурилсан “Pearson” хөтөлбөрийг 2023-2024 оны хичээлийн жилээс эхлэн үе шаттайгаар нэвтрүүлэн хэрэгжүүлсүгэй.” гэж тус тус заасан.

Практик шаардлага

Нийслэлийн хэмжээнд 2025–2026 оны хичээлийн жилд төрийн өмчийн 178, ерөнхий боловсролын сургуульд 1,403 англи хэлний багш, 129 англи-орос хэлний багш сургалт, үйл ажиллагааг зохион байгуулж байна.

Сургалтын төлөвлөгөөний дагуу англи хэлийг:

- 5–12 дугаар ангид долоо хоногт 3 цагаар заавал
- 10–12 дугаар ангид долоо хоногт 1–5 цагаар сонгон судалж байна.

Суралцагчдын хичээл сонголтын байдлаас үзэхэд англи хэл нь хамгийн өндөр эрэлттэй хичээл байна. 2025–2026 оны хичээлийн жилээс “**Pearson**” англи хэлний хөтөлбөрийг үндэсний хэмжээнд хэрэгжүүлж эхэлсэн бөгөөд 3–4 дүгээр ангид долоо хоногт 2 цагаар судалж байна.

Нийслэлийн төрийн өмчийн 178 сургуульд 1–12 дугаар ангийн нийт 9,374 бүлэг байгаагаас 7,696 бүлэгт англи хэлний хичээлийг албан ёсоор судалж байна.Үүнд:

Дүүрэг	ЕБС тоо	Нийт бүлэг	Анги											
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Багануур	3	202	17	17	16	16	17	18	20	19	17	16	16	13
Баянгол	25	1615	143	136	138	144	138	157	153	146	129	112	114	105
Баянзүрх	38	2178	200	196	191	198	191	206	202	184	180	142	152	136
Налайх	6	275	26	26	25	24	24	25	27	26	24	16	18	14
Сонгинохайрхан	32	1831	173	168	165	175	169	174	171	165	156	111	104	100
Сүхбаатар	27	1121	93	85	86	85	87	98	100	100	101	97	96	93
Хан-Уул	27	1356	134	127	127	132	127	130	120	115	102	85	85	72
Чингэлтэй	18	762	66	65	62	64	70	68	69	70	69	53	54	52
Багахангай	2	34	3	3	4	3	3	4	3	3	2	2	2	2
НИЙТ	178	9374	855	823	814	841	826	880	865	828	780	634	641	587

Цагийн хуваарийн тооцооллоор нийслэлийн хэмжээнд долоо хоногт нийт 38,324 цагийн англи хэлний хичээл орж байгаа бөгөөд нэг багшийн долоо хоногийн дундаж ачаалал 25.02 цаг байна. Багшийн ачааллыг 3 цагаар бууруулах нөхцөлд 210 багшийн нэмэлт хэрэгцээ үүсэх статистик тооцоолол гарсан.

Мөн ерөнхий боловсролын сургуулиудаас авсан судалгаагаар 2026 оны 03 дугаар сарын байдлаар нийслэлийн 8 дүүргийн төрийн өмчийн сургуулиудад 181 багшийн сул орон тоо байна.Үүнд

№	Дүүрэг	Сул орон тоо		Нийт
		Англи хэлний багшийн тоо	Англи хэл - орос хэлний багшийн тоо	
1.	Багануур	3		3
2.	Багахангай	-	-	-
3.	Баянгол	13	2	29
4.	Баянзүрх	36	1	45
5.	Налайх	3		3
6.	Сонгинохайрхан	59	1	62
7.	Сүхбаатар	13		18
8.	Хан-Уул	39	1	57
9.	Чингэлтэй	10		10
НИЙТ		176	5	181

Дээрх нөхцөл байдал, цаашид сургалтын агуулга өргөжиж, олон улсын хөтөлбөр хэрэгжиж байгаатай холбогдуулан 2026–2027 оны хичээлийн жилд нийслэлийн ерөнхий боловсролын сургуулиудад 200 англи хэлний багшийг шинээр нэмэгдүүлэн ажиллуулах хэрэгцээ шаардлагатай байна.

Шаардлагатай хөрөнгө оруулалт, санхүүжилт:

Нийслэлийн ерөнхий боловсролын сургуульд Филиппин улсаас англи хэлний багш ажиллуулж байгаа туршлага байна. Үүнд үндэслэн дараах тооцооллыг 200 багшаар хийсэн.

№	Үйл ажиллагаа			Зардлын эх үүсвэр	Нэг багшийн зардал /төгрөгөөр/	Нийт зардал /төгрөгөөр/
1.	Монгол улсад ирэх зардал	1.	Багшийн эрүүл мэндийн үзлэг	Нийслэлийн төсөв	9,000,000	1,800,000,000
		2.	Даатгал			
		3.	Консулын зөвшөөрөл			
		4.	Онгоцны билет			
2.	Амьжиргааны зардал	1.	Байрны түрээс	Нийслэлийн төсөв	10,800,000	2,160,000,000
		2.	Байрны урсгал зардал /10 сараар тооцсон/			
НИЙСЛЭЛИЙН НИЙТ ТӨСӨВ						3,960,000,000
3.	Цалин хөлс	1.	Ерөнхий боловсролын сургуулийн үндсэн багшийн цалин /хичээлийн жилээр/	Улсын төсөв	21,600,000	4,320,000,000
НИЙТ						8,280,000,000

Филиппин улсаас англи хэлний 200 багш ажиллуулахад нийслэлийн төсвөөс

Цаашид англи хэлний багш нарыг мэргэжлийн ур чадвар, заах арга зүйг сайжруулах, ерөнхий боловсролын сургуульд багшийн хүртээмжийг нэмэгдүүлэх зорилгоор үе шаттайгаар гадаад багш ажлуулах, монгол багш нар мэргэжил дээшлүүлэх ажлыг зохион байгуулна. Үүнийг 3 жилээр төлөвлөж байна.

Үйл ажиллагаа	2026 он	2027 он	2028 он
Гадаад багшийг ерөнхий боловсролын сургуульд ажиллуулах	200	250	250
Монгол багш нар дунд хугацаанд мэргэжил дээшлүүлэх		150	150

Хоёр.Бүтэц, зохицуулах харилцаа, хамрах хүрээ

Энэхүү арга хэмжээ нь нийслэлийн ерөнхий боловсролын сургуулийн англи хэлний багшийн дутагдлыг бууруулах, сургалтын чанар, хүртээмжийг нэмэгдүүлэхэд чиглэнэ.

Төслийн хүрээнд дараах арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ. Үүнд:

- Гадаад улсын (Филиппин) англи хэлний багш нарыг авчран нийслэлийн төрийн өмчийн ерөнхий боловсролын сургуулиудад ажиллуулах;
- Багшийн сул орон тоо, ачаалал, бүлгийн тоонд үндэслэн багш нарыг дүүрэг, сургуулиар оновчтой хуваарилах;
- Ялангуяа багшийн дутагдал өндөр (Сонгинохайрхан, Хан-Уул, Баянзүрх, Баянгол зэрэг) дүүргүүдэд эхний ээлжинд төвлөрүүлэн ажиллуулах;
- Гадаад багш нарыг ажиллуулахтай холбоотой гэрээ, нийгмийн баталгаа, ажлын байрны нөхцөлийг бүрдүүлэх;
- Дотоодын багш нартай хамтран ажиллах, туршлага солилцох, заах арга зүйг сайжруулах тогтолцоог бүрдүүлэх.

Энэхүү арга хэмжээг үе шаттайгаар хэрэгжүүлэх бөгөөд:

- 2026–2027 оны хичээлийн жилд эхний ээлжинд 200 англи хэлний багшийг ажиллуулах;
- Цаашид хэрэгжилтийн үр дүн, сургалтын чанарт үзүүлэх нөлөөлөл, төсвийн боломжид үндэслэн багшийн тоог үе шаттайгаар нэмэгдүүлэх.

Төсөл нь нийслэлийн төрийн өмчийн 178 ерөнхий боловсролын сургуулийг хамрах бөгөөд багшийн сул орон тоо, ачаалал, сургалтын хэрэгцээ өндөртэй сургуулиудад түлхүү чиглэнэ.

Гурав. Хурлын тэмдэглэлийн төсөл батлагдсаны дараа үүсч болох нийгэм, эдийн засгийн үр дагавар

Суралцагчдад үзүүлэх үр нөлөө:

- ✓ Англи хэлний ярианы, сонсголын болон хэрэглээний чадвар богино хугацаанд эрс сайжирч, англи хэлээр чөлөөтэй харилцах чадвар бүрдэнэ;
- ✓ Олон улсын шалгалт (IELTS, TOEFL зэрэг)-ын оноо нэмэгдэж, гадаадын их, дээд сургуульд суралцах боломж өргөжнө;
- ✓ Элсэлтийн ерөнхий шалгалтын гүйцэтгэл сайжирч, сурлагын чанар дээшилнэ;
- ✓ Олон улсын мэдээлэл, мэдлэгийг шууд ойлгон ашиглах чадвар нэмэгдэж, өөрийгөө хөгжүүлэх боломж өргөжнө;
- ✓ Өөртөө итгэх итгэл, идэвх оролцоо нэмэгдэж, олон улсын түвшинд өрсөлдөх суурь чадавх бүрдэнэ.

Дотоодын (Монгол) багш нарт үзүүлэх үр нөлөө:

- ✓ Гадаад багш нартай хамтран ажиллах замаар англи хэлний мэдлэг, ярианы чадвар эрс сайжирна;

- ✓ Орчин үеийн заах арга зүй, сургалтын шинэ арга барилыг эзэмших боломж бүрдэнэ;
- ✓ Мэргэжлийн ур чадвар дээшилж, багшлах боловсон хүчний чадавх бэхжинэ;
- ✓ Багшийн ажлын ачаалал буурч, сургалтын чанарт илүү анхаарах нөхцөл бүрдэнэ;
- ✓ Туршлага солилцоо, хамтын ажиллагааны соёл төлөвшинө.

Нийгэмд үзүүлэх үр нөлөө:

- ✓ Боловсролын чанар, хүртээмж сайжирч, сургуулиудын хоорондын ялгаа буурна;
- ✓ Англи хэлний мэдлэгтэй, чадвартай иргэдийн тоо нэмэгдэж, нийгмийн хөгжлийн суурь бэхжинэ;
- ✓ Залуучуудын гадаад харилцаа, мэдээлэлд нээлттэй байдал нэмэгдэж, дэлхийн хөгжилтэй хөл нийлүүлэх боломж сайжирна;
- ✓ Боловсролын салбарын нэр хүнд өсөж, олон улсын жишигт ойртсон тогтолцоо бүрдэнэ.

Эдийн засагт үзүүлэх үр нөлөө:

- ✓ Англи хэлний өндөр чадвартай хүний нөөц нэмэгдсэнээр хөдөлмөрийн зах зээлд өрсөлдөх чадвар сайжирна;
- ✓ Гадаадын хөрөнгө оруулалт татах, олон улсын байгууллагатай хамтран ажиллах боломж нэмэгдэнэ;
- ✓ Аялал жуулчлал, үйлчилгээ, мэдээллийн технологи зэрэг салбарт англи хэлтэй боловсон хүчин нэмэгдэж, эдийн засгийн идэвхжилд эерэг нөлөө үзүүлнэ;
- ✓ Урт хугацаанд хүний капиталын чанар сайжирч, эдийн засгийн тогтвортой өсөлтийг дэмжинэ.

Иймд энэхүү арга хэмжээг хэрэгжүүлэх нь зөвхөн богино хугацаанд сургалтын чанарыг сайжруулах төдийгүй урт хугацаанд Монгол Улсын хүний нөөцийн хөгжлийг дэмжих, нийгэм, эдийн засгийн эерэг үр дагаврыг бий болгох ач холбогдолтой юм.